

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Din fuga condeiului . . .	Gr. Mărunțeanu.
Diminêța	Petrea dela Cluș.
Profesorul Iordache . . .	Marg. Moldovan.
Un vânt de sară	Aurel Ciato.
Secretarul și Bucătarul . .	Scribe și Mélesville.
Gazel	O. Bocca.
Rămurele:	
Impresii de călătorie . . .	Ilie din Urseni.
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1'70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

DIN FUGA CONDEIULUI.

Crușimile Țilei.

I. BCU Cluj / Central

Mi-ai spus asară că ai cetit un roman de dragoste și că te-ai simți fericită, dacă ți s'ar întâmpla un cas analog.

Mi-ai ȡis între altele:

„Aș da mult ca să schimb odată viața monotonă, care o duc“.

De ce? te-am întrebat.

„Pentru că singură, cum sunt aȡi, mă plictisesc grozav. N'am avut nici odată pe cineva, care să-mi spuie și mie cuvinte de dragoste; sunt prea urită!“

„Și veȡi D-ta, din cauza asta eu nici ideie n'am cum se iubesc, pentru că în ignoranța mea nu-mi pot da sēmă de simțēmēntul acesta, care se chiamă *Amor*. Il cunosc atāt numai din impresia ce mi-au lāsat puținele cărți ce-am cetit; și e sciut de tōtă lumea, că aceea ce se scrie, e fals. Mai mult nu sciui nimic“.

„Cu tōte astea însă, în multe rēnduri, când plictisēla trece ori ce margine, caut să-mi distrez spiritul și trec la ferēstră, unde îmi pierd privirea prin mulțimea, care mișue pe dinaintea ochilor mei.“

„De câte-ori mi să întâmplă atunci, că fără să-mi dau sēma cum, să mă vēd tārātă într'un vērtej de idei fantastice, care mă duce departe, pe vr'o pajiște de smarald, în momentul, când sōrele să ridică încet pe orizontul impurpurat de primele lui raze, țisnite de după vr'o muche de deal ascuțită, care se poleiesce de un auriu aprins.“

„In momentele acele, să-ți spui drept, simt sensații necunoscute: sāngele mi se ridică în obraji, ochii mi se închid fără voie și o moleșală dulce îmi cuprinde tōtă ființa“... Atunci numai sunt urită; nu! Mi să pare că aș rivalisa și cu āngerii chiar. Dar vai! Toemai când mă cred și eu fericită, atunci uruitul vr'unei trāsuri mă

deștēptă, m'aduce ēr la realitate și mă vēd ēr singură, încunjurată de pustiul, care-mi țiuie în urechi și alături cu oglinda, care-mi reflectă chipul meu urit. Atunci de supērare încep și eu să plāng“.

Ai tōtă dreptatea: viața care o duci ē mai mult chiar decāt ingrată. Și te plāng din tōtă inima, că ești fericită numai atunci, când spiritul d-tale obosit peste mēsura de miseriile pāmēntesci, se încercă să vagondeze aiurea, când sōrele se ridică încet pe orizont.

Bine faci că te ocupi cu lectura, căci dacă n'ai ceti, n'ai mai avea acele visări, deștēptă, care nu sunt altceva, de cāt reflectul icōnelor, ce ți-au rēmas în spirit, din cărțile, care le-ai cetit. Eu sunt sigur însă, că în acele sublimе momente, când razele țisnesc de după deal nu ești singură pe pajiștea de smarald... Așa e, că am gācit?... Și de multe-ori, când te creȡi cea mai fericită, uruitul unei trāsuri îți risipesce tōtă poesia. Te uiți atunci prinprejur: case, sōre, cer, dar la ce folos tōte acestea, dacă trāiesci singură?

Mai mi-ai ȡis:

„Cāt de dulci să scurg ōrele, când mintea limpedită bine de lucrurile pāmēntesci, sbōră ca un abur curat la dēnsul, infāțișându-ți-l mai frumos de cāt un Heruvim, înaintea ochilor; acēsta o ȡic însă, pentru fericitele, care sunt iubite, — și cāt de intristată te simți, când el nu e lângă tine, căci numai când plēcă observi, cāt de fericită ești în compania lui. Atunci par'că îți lipsesc ceva, căci ai voi să fie vecinic la piciorēle tale, pentru ca vecinic să-ți oglindezi ochii în ochii lui. ēr când beția crește, și capul de prea multă fericire începe să se ingreueze, să-l pleci pe pieptul lui și să simți cāt de tare îi bate inima.“

Sē nu te mai saturești privindul și ascultānd dulcēța graiului sēu, care-ți vibrēză mult timp în urechi

cu o melodie duiosă, de care-ți pare rău, că trece așa de curând. Atunci, când îi stringi mâna, tremuri, când se uită mai lung în ochii tăi, te roșești, și când îți neteșește părul de pe frunte, tresari. Fugi de privirea lui une-ori, dar o cauți; și ori cât ar fi de departe, totuși însă îl vezi aproape, căci adevărata iubire face ca imaginea lui să nu-ți părăsască un singur moment cugetarea, tainică pentru toți, afară de dânsul, căruia îi spui tot ce simți și ce ții în lipsa lui“.

„Iată cum aș voi să fiu iubită și să iubesc și eu“.

Astfel?... Frumos tablou, nu e vorbă; dar.... Pe partea cealaltă, până n'are pe dânsa nici o vâpșea: căți-va păianjeni mai îndrăzneți și-au țesut pe la culturi căsuțele lor imbuibate de praful vremii.

Cât de frumoasă e o parte a tabloului și cât de desgustătoare e partea cealaltă.

II.

Adu-ți înaintea ochilor pe cea mai frumoasă femeie și vei vedea-o cât este de desevârșită; dacă după o sută de ani ai putea să mai vezi acel corp, te-ai îngrozi cât de hidos are să fie atunci.

Faci rău de te plângi, că natura a fost ingrată cu D-ta: căci tot ce vedem, ce simțim și noi chiar, sunt trecătoare.

Vrei exemple? — iată-le:

Un tinăr alergă câte-va zile sau săptămâni chiar, după o sermană fată nevinovată, care n'are să-și impute alt păcat, de cât că i-a plăcut și ei ochii aceia, cari a ficsat-o cam des. Și tot gândindu-se la ei, se îmbată, și cade. Bun!... alte câteva zile sau săptămâni se scurg în promisiuni, jurăminte și plăceri din amândouă părțile, până când unul din doi găsește că e destul... Nu se mai ved deci, nu se mai plac!

Unde e poesia?

Un trandafir a imbobocit; după cât-va timp infloresce răspândind în aer un parfum suav și fermecând ochiul cu frumoasa lui coloré. Trece un timp ore-care, se usucă, se scutură, — piere.

Unde e farmecul?

S'a născut o ființă. A trăit destul de bine, a petrecut mult, a fost frumos, spiritual, învățat, și stăpân absolut peste o țară întregă.

Intr'o bună dimineață însă, din tot ce a fost el, n'a mai rămas de cât un corp neinsuflețit.

Unde e puterea?

Amantul, după un ore-care timp va găsi o alta, căreia să-i făgăduiescă aceleași lucruri ca celei dintâi, lăsând-o la urmă și pe această; alături de trandafirul dispărut va crește un altul, care va avea aceeași sortă și împăratul cu totă fala și puterea lui va fi îngropat la o adâncime de câte-va palme unde se va amesteca cu pământul, care-l acopere. În viață i s'a părut, că pământul întreg e prea mic ca să-l încapă pe el, și la urmă în peticele de grăpă are loc totă ambiția lui.

Iată dar, că toate-s trecătoare.

Vrei acum să m'ascuți pe mine? Nu iubi nici odată!

Cât vei căuta de mult, n'ai să dai nici odată de o ființă așa cum ți-o făuresci d-ta. Inger chiar dac'ar fi, coborându-se pe pământ, va împrumuta și el chipul, asemănarea și moravurile pământenilor; așa, că nici el n'are să fie statornic.

Deci... nu iubi! Trăiesci mai mult în cazul acesta.

București.

Gr. Mărunțeanu.

RĂMURELE.

Impresii de călătorie

de Ilie din Urseni.

Toplița română, Septembrie, 1894.

Să ție, că marele filosof Kant n'a trecut în totă viața sa peste marginile locului său natal *Monte-Regio*; cu toate acestea a devenit unul din cei mai profunzi și mai înțelepți bărbați din toate timpurile.

Poate tocmai împrejurarea acesta l'a făcut ca — retras în sfera uriașei sale minți — să se avânte până la înălțimea adâncilor sale principii filosofice, depuse în scrierile, pe cari și ați puțini muritori le pot înțelege.

Cât ne privește pe noi, nici prorocirea ori chiar asigurarea de-a deveni un al II-lea Kant, nu ne-ar putea reținea de-a trece marginile comunei natale.

Acésta o poște face unul, care nici când n'a călătorit și nu cunoște plăcerile și avantajile, ce le oferă un voiaj ochiului observator. *Ignoti nulla cupido*.

Ademenit de plăcerile, ce ni le-au oferit călătoriile anterioare și doritor de-a vedea cetăți, ținuturi și popore, n'am putut lăsa nefolosita ocaziunea congresului universitarilor români, ținut anul acesta la Constanța.

Drept aceea ne-am decis a face cu acest prilej o călătorie mai lungă, cu atât mai vârtos, cu cât o datorință națională ne împingea spre Constanța. Afară de aceea mai aveam convingerea, că călătoriile sunt pentru ori ce om un important mijloc de instrucțiune. O

mente extraordinară, un Kant, un geniu, poște deveni un mare filosof și între marginile restrinse ale unei cetăți, dar acesta e o excepțiune de tot rară în viața omenimei.

Maioritatea omenimei însă trebuie să umble, să ostenescă, să vadă, să observe, ca să-și pôtă aduna și numai experiențele necesare unui traiu îndestulit.

Pentru cești din urmă „*Lumea e scôla cea mare, scôla e un început*“.

Brașov, Septembrie 1894.

Pe insigniile României este gravată devisa „*Nihil sine deo*“. Cuprinsului acestei maxime să acomodeză de altcum totă Româniea. Mai bine. Devisa acesta e scôsă din firea Românului. —

Dar noi Românii subjuogați — pe lângă D-șeu — trebuie să ne aducem aminte în toate acțiunile noastre și de aceia, cari prin suferințele lor au îndreptat cauza poporului nostru pe calea izbândeii.

Nevrednic popor am fi, dacă n'am afla căi și mijloce de-a mângăia și incuraja pe aceia, cari au cea mai mare parte în jertfele, ce ni s'cer pentru ajungerea scopurilor noastre. — Un astfel de mijloc e fără îndoială cercetarea martirilor în pușcăriile unde petrec.

Fie-cărui român să impune această datorință, căci asupra tuturor are să se estindă binele, care cu necesitate trebuie să urmeze după amarul, din care ei gustă pentru noi toți.

Acésta ni s'impune cu atât mai vârtos, cu cât nu întru atâta ei au trebuință de mângăiere, ci noi avem lipsă de-a vorbi din resignațiunea, cu care ei petrec în întunerecul pușcăriilor, curaj pentru continuarea luptei.

DIMINÉȚA.

*Ca o lespede de-aramă
Prin furișul nopței blânde
Luna visătoare trece
Și 'ntre codrii se ascunde.*

*Intunerecul se 'mparte
Tot mai tare și mai tare.
Raze albe tremurânde
Bat pe câmpuri și pe mare.*

*Picuri grei de rouă jocă
Schipicioși pe foi de roză
Și pe-o clipă lumca scapă
De-a 'ntunerecului grăză.*

*Ramurile blând se mișcă
Flușturind pe-aripi de vânt,
Și pe cer apare-un sôre
Ca-o lespede de-argint.*

*Totul mișcă, tot învie,
Dôr, și iadul s'a trezit
Numai inima din mine
De dureri a amorțit.*

Petrea dela Cluș.

PROFESORUL IORDACHE.

Novelă.

(Urmare.)

Margareta Moldovan.

Îți mulțămesc — dișe Veran și se ridică de pe scaun.
— Când vei avea trebuință de mine domnule,
te rog aviséză-mă, îți stau la dispoziție.
— Așadar plecarea dtale va rămânea deocamdată.
— Intre astfel de împrejurări, trebuie să rămân.
— Sper, că ne vom mai întâlni.
— Da, da, ne vom întâlni Sâmbătă sara la dom-
nul Caldărescu.
— Nu știu deșu.
— Cum se nu, dôr este în onôrea d-tale...

— În sfirșit voiu mai vedea.
Cu aceste Veran se despărți de profesorul Iorda-
che, care rămase timp îndelungat încă în meditări asu-
pra situațiunii lui Veran.
Iordache, ca om, care nu a avut în viața lui cu
nimeni nimic, nu își putea închipui, cum pôte cineva
ajunge — dela diferențe de principii, la satisfacție ca-
valerescă.
Până aci trăise fără de a se interesa de nimic din
lumea din afară de cărți și étă acum se vedea incur-

Vașul, ca mai îndepărtat, era deci ținta I. a că-
lătoriei, rămâind Segedinul pentru altă ocașiune.

Decisiunea e luată; timpul favorabil te invită la
plecare.

După o călătorie de 70 km. prin îngusta, dar ro-
mantica vale a Murășului, ajungem în Reghin. Aci împă-
rtaşind propusul nostru dômnei și d-lui D., exploata-
tor a pădurei Corônei dela Ața (România), aceștia se
declară gata a ne însoți până la Vaș.

Astfel romanticitatea ținutului, care ne-a distras
până la Reghin, a fost înlocuită de-aci nainte până la
Budapesta prin discuțiunile reciproce, ce le-am încins
și cari în mod considerabil ne-au scurtat calea.

După un popas de mai multe zile în Budapesta,
călătoria se continuă până la Vaș. Descindem la hotel
„Curia“; câștigăm informațiunile de lipsă spre a putea
întra în temnița de stat.

Biletele de intrare ni se estradau fără multă greu-
tate. Singur eu păream directorului pușcării cam su-
spect. „Ce mai pui de agitator va fi și ăsta“, cugeta
directorul în gândul său și măsurându-mă cu privirea
de repetite ori, mă intrébă: „Ești dta rudă cu condam-
natul C.“ „Da sunt consăngean“, răspunse-i. „Vei fi
rudă după nume“. „Noi românii suntem toți de-o ma-
mă, și deci rudenii de sânge“. După acest dialog am
părăsit chilia direcțiunii și cu pași repeși ne-am îndrep-
tat spre edificiul, în care petrec jertfele justiției ma-
ghiare.

Abia intrați în curtea îngustă a închisorilor și ob-
servăm pe mai mulți dintre martirii noștri, cari tocmai
frunzăreau jurnalele zilei respective. Aceștia ne conduc

în sala ori mai bine diș *tinda* de primire, unde ne în-
tâlnim cu toți iubiții noștri condamnați.

Societatea noastră în curënd s'a înmulțit prin unele
din soțiile martirilor și prin copii și copilele lor, cari
numai mai târziu vor înțelege însemnătatea locului,
unde și-au petrecut o parte din anii copilăriei și atunci
de sigur vor jura rășbunarea părinților și a nêmului lor.
Acum însă aceste mlădițe sunt prea fragede, ca să pôta
suporta amarele fructe, de cari ne împărtaşesc actualii
stăpânitori. —

În mijlocul acestora am petrecut 3 ôre și ne-am
convins, că iubiții noștri suportă cu adevărata resigna-
țiune pedepsa dictată.

Idealul măreț și luminos, pentru care au luptat,
le luminează întunerecul pușcării, le întăresce puterile
spre a trece cu ușurătate preste greutatele mari ale
unei vieți de rob.

Espirându-ne terminul concediului ne-am depărtat
mângâiați, că i-am aflat și lăsat pe toți veseli și bine
dispuși.

Pe cât ne era de simpatică societatea română
dintre zidurile închise, pe atât de antipatică ni se pre-
senta societatea de pe strade, care ne privea cu ochi
plini de răcélă și ură.

Simțeam, că mă apasă ceva și-mi îngreuna re-
suflarea, de aceea nici n'am făcut mulți pureci în acé-
sta atmosferă infectă, ci am plecat cu procsimul tren
și încă direct la Brașov, spre a respira acolo un aer
curat și spre a afla în societatea de acolo priviri mai
călduroșe și senine.

cat vrând-nevrând în lucruri de aceste. Nu își putea da seamă cum a ajuns Veran la el. Numai acum observă rolul și responsabilitatea ce le-a luat asupra-și. Dar a promis lui Veran și trebuia să ție la promisiune. Rău încă nu-i părea, deoarece era interesată și Eleonora, ș'apoi pentru ea ce nu ar fi făcut?

— Își scose erăși hainele din gemantan și fără a mai gândi la cele petrecute se apucă liniștit de cetit.

A doua zi abia venise dela ore acasă și Veran erăș a venit la el încă cu un domn.

— Scuză domnule pentru incomodare, dar acum am trebuință de dta.

— Cum, așa iute? — duse Iordache mirat.

— Da — răspuse Veran cu un zimbet desprețuitor, — astăzi mi s'au prezentat secundanții lui Padu și că am primit, de sine se înțelege. Aici îți recomand pe fratele Dogan, al doilea secundant al meu.

— A, imi pare foarte bine — duse Iordache frecându-și mâinile — că dta domnule Dogan ai primit misiunea acesta. — Ei domnule Veran, când... pe când adecă ați fiesat ziua?

— Deoarece eu nu pot să petrec timp mai îndelungat aici, — pe mâne.

— Mâne, dör n'ai uitat, că mâne sara suntem la Căldărescu la...

— Ei tot atât, vom merge cei cari vom putea, unul din noi doi — Padu și eu — sigur nu.

— Pentru Dumneșeu cum poți dta...

— Bine domnule Iordache să nu lungim multă vorbă. Mâne la dece ore te rog să vii pe la mine.

— Da, da bucuos cum nu. La dece adecă să vii la dta. Și unde locuiesci?

— Hotel Central, catul prim, numărul doispredece.

— Bine, bine. — ce armă ați ales?

— Pistol.

— Pistole? Cam prost... cam prôstă armă. Cu multă primejdie împreunată.

— Tot atât — duse Veran cu ton rezolut — unul din doi va învinge sigur, pe care va cădea norocul.

— Da, norocul, acesta da, bine țici domnule — răspuse Iordache cu față îngrijată — dör va ajuta Dumneșeu să se sfirșescă bine.

— Vom vedea acum ce va fi.

VI.

În ziua următoare la unspredece ore adversarii erau față în față.

Fie-care își ia arma, se măsură distanța și acum unu, doi, trei, pușcăturile prime au sunat, fără a lovi pe nici unul. Urměză a doua. Abia se numără doi și Veran lovit de glonț cade fără conștientă la pământ. Un riu de sânge îl năpădi îndată. Glonțul îi pătrunse prin piept și atacă partea dréptă a inimei. Abia cu greu mai răsufflă de două trei ori și corpul lui deveni cadavru rece.

Profesorul Iordache nu își putea da seamă de ceea ce vedea.

— Pentru Dumneșeu — dăcea el desperat — să poți... domnilor să-i ajutăm, vai de mine, cum a și putut, domnule doctor, te rog ajută ceva să-l aducem la viață...

— E târziu tot — răspuse medicul îngrijat — după ce mi-am isprăvit misiunea să vedem de transportarea cadavrului.

— Cadavru — duse Iordache spăriat — ce spui domnule?

— Da, da.

— Pentru Dumneșeu.

Consternați și cu fețele îngrijate s'au re'tors în oraș secundanții cu cadavrul lui Veran.

— Ar fi bine să mergi la Căldărescu domnule — duse Dogan cătră Iordache — să avizezi familia și miresa până vom îngriji noi de el.

— Eu — reflectă Iordache — dómne păzesce, cum vii dta la idea asta... eu să merg, să duc o așa nenorocire în casă... eu să-i spun la domnișóra Leni despre... dómne feresce, nu. — Voiu trimite îndată un om de încredere.

— Ei bine, fă cum socotesci.

Când au aflat la Căldărescu despre mórtea neașteptată a lui Veran, toți și-au pierdut cumpétul. Eleonora deveni albă ca păretele la față și cădă pe un scaun ce-i era în apropiere, nu mai putea grăi nimic, își pierdă conștientă. Dómna Căldărescu își freca mâinile și striga prin odăi desperată. Căldărescu își scăpă ciubucul și gazeta și a rămas înlemnit pe loc. Numai Viorica își păstrase încăva prezența și întrebă mai de aproape omul, care a adus scirea.

— Pentru Dumneșeu — duse ea cătră străin — spune ceva omule, cum s'a întâmplat nenorocirea și unde?

— Nu știu nimic, decât, că au sosit chiar acum la locuința dumnealui.

— Ș'apoi e chiar mort?

— Precum ți-am spus.

— Curios, nu știi unde... așa-i, dta nu știi nimic despre tot lucrul.

După ce au readus la simțiri pe Eleonora domnul Căldărescu, ca om cu cumpănélă, s'a dus el mai întâiu să vadă ce-i cu Veran.

Eleonora se încuiă în odaia ei, ingenunchiă înaintea icónei „Maicii Domnului“ și începă a se ruga lui Dumneșeu din tótă inima. — — —

Catafalcul era făcut și jur împrejur era încărcat cu cununi de flori, odaia tótă era îmbrăcată în negru. Eleonora în haină négră, cu fața acoperită de un vél negru și des, întră cu pași obosiți, sprijinită de brațul lui Iordache, după ei urma familia. Când vėđă cadavrul lui Veran cu fața galbină și liniștită, cu un zimbet trist pe buze, scóse un țipet surd, se plecă spre fruntea lui rece ca marmorul și îl acoperi cu sărutări.

— Ai cădă jertfă iubirei tale — duse ea inecată de lacrimi.

Profesorul Iordache sta alătura de ea cu mâinile lăsate în jos și plângea și el. Picurii de lacrimi alunecau unul după altul pe fața lui palidă. Ochii și-i ținea țintă la Eleonora, care sta plecată spre cadavru și plângea cu hohot.

Toți stăteau nemângăiați în jurul lor.

Înmorméntarea s'a făcut și Eleonora plângea, de părea, că vrea să-și repuie viața cu plânsul.

Câte-va zile mai târziu Padu se prezentă la Căldărescu în vizită de condolență, dar nu a fost primit.

Eleonora era bolnavă.

Medicul i-a prescris liniște și reținere dela ori-ce neplăceri. Viorica era tótă ziua lângă ea. Profesorul Iordache venea în tótă ziua și se informa despre starea Eleonorei.

Când i-a fost mai bine, îi s'a permis să se primeble puțin prin odaie și să se distragă cu lucruri, ca să dea uitării încet cu încetul suferințele sufletesci ce le avea.

(Va urma.)

UN VÎNT DE SARĂ...

*Un vânt de sară lin și blând
In versuri cadentate
Imi plânge tristul meu present
Cu-a mea singurătate.*

*Eu îl ascult și-l înțeleg
Cum m'a înțeles și densusul
Și genele-mi fără să vreau
Le 'necă jalnic plânsul.*

*Căci am aflat pe-acest pământ,
Un simț și pentru mine,
Când omenii sunt răi și rîd
De lacrimi, de suspine.*

Budapesta.

Aurel Ciato.

SECRETARUL ȘI BUCĂTARUL.

Comedie într'un act.

(Urmare.)

Scribe și Mélesville.

SCENA 12.

Baron Sauvecourt, Precedenți.

Baronul (vădînd pe fiul său la masa de scris) Stai! Fiul meu aici? (rămîne în fundul odăii) și deja în afaceri? Sigur lucru de probă. — Așteptă numai, o să-i cadă tînerului domn planul. Iute la contele, ca să mă pot înțelege cu el; de astădată să nu fie nici el, nici eu cu păcălitul. (pe vîrfurile degetelor dispăre).

Cimpoiul. Un adevărat puiu de foc și printr'un filigean de ciocoladă să pôte face valoros; (sterge ibricul) eu cred, că de astădată m'am întrecut chiar pe mine însumi (cătră Adolf) Ei cum merge? Indată gata?

Adolf (lucră).

Cimpoiul. Nu să lasă să fie conturbat; (încet) îndată gata?

Adolf. Nici două cuvinte mai mult. — A fost un lucru foarte simplu de lucrat, un lucru bagatel.

Cimpoiul. Eu cu durere trebuie să constat contrarul, căci mie imi stă sudorea pe frunte (tornă ciocolada în ibric) Ar fi gata! (cîntă) La! La! La!

Adolf. Așa, aici este raportul.*Cimpoiul*. Și aici ciocolada.*Adolf*. Acum la Elisa.

Cimpoiul. Așteptă, așteptă! (îl apucă de roc) așa nu să servesc ciocolada! (arangiază) Aici cescile, pânea. — Așteptă! — păharul pentru apă pe fărfulia cealaltă, așteptă! Țic, — aici servieta! veđi, așa să aruncă servieta peste braț; (îi arată) acum poftesc!

Adolf. O să vîd pe Elisa! Grozav o să ridă.

Cimpoiul. Uită-te la mine! — Bravo! (ficsându-l) Bravo! (arangiînd pe Adolf și privindu-l) Nu întrece nimica sciința!

SCENA 13.

Precedenți, Antoniu.

Antoniu. O să fie odată? Contesa a cerut ciocolada deja a două oră.

Adolf. Sunt gata. (alergă cât se pôte de iute în odaia laterală).

Cimpoiul. Așteptă! — Crivêțul cela o să verse și ciocolada și apa. Nu așa iute! — Mă cređi, că omul acesta m'ar zăpăci în latinésca mea.

Antoniu. Și Dta ai isprăvit dle secretar?

Cimpoiul (îi dă raportul) Aici. — A fost un lucru foarte simplu, un bagatel.

Antoniu. Indată o să-l primescă Escelența Sa, tocmai o să vină în sala acésta însoțit de dl Baron Sauvecourt, o să imi iau libertatea a Vê recomanda.

Cimpoiul. Baron Sauvecourt! Nu, nu, nu! Mă rog, mă rog, acum cu nici un preț! Baronul este un bărbat violent, și noi ne-am despărțit cu o ôreși-care vioiciune, care la privirea mea s'ar putea urca din nou la o mai mare violență. (retrăgîndu-se cătră odaia sa).

Antoniu. Cum voiți. O să Vê present dar d-lui Conte, după plecarea d-lui Baron.

Cimpoiul. Charmant! (deja în ușe) După plecare, în tot casul după plecare. (dispăre)

SCENA 14.

Contele St. Phar, Baronul Sauvecourt, Antoniu (în fund)

Baronul. Cum îți spun, este fiul meu, — l'am recunoscut la prima privire.

Contele. Esplică-mi dar motivul acestei îmbrăcăminte.

Baronul. Una urmîză după cealaltă. Acum un an el era în Colmar.

Contele. Și acolo a vîdut pe fiica mea la sora mea; au stat preste două luni acolo.

Baronul. Așa este; vîdut, iubit, și prin iubirea acésta mi-a stricat proiectul unei alte căsătorii. Fugi la Paris, și de nu mi-ar fi vorbit Marquisul Limoges despre o recomandațiune de secretar, pe care a făcut-o la rugarea lui, tare greu mi-ar fi fost să găsesc pe nebunul meu de fiu aici în Paris între atăția nebuni.

Contele. Este de necređut.

Baronul. Este însă odată așa, și este deja instalat în casa ta.

Contele. Antonie!*Antoniu*. Escelență!*Contele*. Ai vîdut pe noul secretar?

Antoniu. La poruncă Escelență, și aici este raportul. (îi dă raportul).

Contele. Bine. (dându-i baronului raportul) Îi cunosci scrisórea?

Baronul. Sigur, este scrisórea lui.

Contele. Cine Ț'a poruncit, Antonie, să angajezi imediat pe secretarul acesta?

Antoniu. Escelență, mie nu mi să pôte atribui nici un reproș; Contesa Elisa s'a întrepus așa de mult pentru el.

Contele. Fiica mea? — Bine, bine, ai făcut foarte bine.

Baronul. Ești acum în curat?

Contele. Pe deplin; trebuie să-ți mărturisești, eu încă aveam cu Elisa planul meu.

Baronul. Este un necaz de moarte!

Contele. Adevărat, noi să ne năcăjim, pe tineri însă să-i împreună, și eu o să încep așadară călătoria mea de ambasador cu subscrierea unui contract de pace.

Baronul. După mine, fie. — Aduceți-mi însă pe secretarul.

Contele. Încă una! — De plăcut trebuie să-mi placă ficiorul tău.

Baronul. Antonie (ridicându-și aspru bastonul) aduceți-mi secretarul.

Antoniu. Să teme să dea ochi cu domnul Baron, doresce să fie recomandat Escelenței Sale după plecarea d-lui Baron.

Contele. Bine, lasă-mă pe mine singur cu el. — Du-te până atunci în grădină și respiră puțin aer curat.

Baronul. Să respir aer curat! Saprști! Mi-e fôme al dracului, și să mai fac încă o preumblare?

Contele. Du-te, du-te, o să dejunăm după aceea cu toții.

Baronul (cătră Antoniu) Ingrijesce de dejun, să fie cel puțin mai mult de trei rânduri de mănăcări.

Contele Șase plese.

Baronul. Așa imi place. (ducându-se) Nu te întrețineă însă prea mult cu el.

Contele Fi pe pace.

Baronul (dispare)

Contele. Antonie, lasă să între tinerul.

Antoniu (dispare)

Contele. (percurge raportul) Bravo, puține cuvinte, scurt și cuprinzător . . . multă claritate și chiar desvoltări vederilor mele proprii. — Ginerele meu nu este fără talent.

(Va urma.)

G A Z E L.

*Flórea, ce dă din boboc,
In grădini își află loc.*

*Ea cu rouă să nutresce
Cum cu lapte un gheoc.*

*Tu de vrei viață lungă.
Griji! și nu ți-o pune 'n joc.*

*Uită răul, ce ți-l face
Un neom, un nătântoc!*

*Ér iubita de te 'nșală
Poți de alta s'ai noroc.*

*Dacă asta te iubesc
Pentru densa sa și 'n foc.*

*Impletesce-i o cunună
Pe când grânele se coc,*

*Căci ferice nu-i ca tine
Nici sultanul din Maroc!*

O. Bocca.

FELIURITE.

Higiiena.

Higiiena profesiunilor.

(Sfârșit.)

Să caute pe cât se pôte a nu locui în locuri băltoșe. Nici odată să nu iasă afară din casă dimineața până nu va mânca ceva, căci cu stomachul gol întotdeauna cad bolnavi de friguri.

Pe lângă toate aceste reguli igienice trebuie să mai arătăm, că omul nu trebuie să se mulțămescă a satisface numai plăcerile sale corporale. dar trebuie să se îngrijască foarte mult și de desvoltarea facultăților sale intelectuale, căci dela ele atârână fericirea unei națiuni.

Profesiunea de mine. În această profesiune se cuprind toți acei, cari lucrează în sinul pământului la o adâncime ore care (băiași) spre a scôte diferite minerale, precum: fier, aramă, aur, plumb, sare, cărbune de pământ, etc.

Omenii, cari se ocupă cu acest fel de meserii, din cauza unei munci prea mare, fără aer îndestul și la întunec și la umiditățile pământului, de aceea acești lucrători sunt paliți (galbeni la față) și slabi. Viața lor este foarte scurtă și ei se veștejesc din vreme.

Regulele igienice la aceste profesiuni sunt: a se face cât se pôte de mult ventilațiunea. adică aerisarea minelor; a face să se scurgă cu desevșire umiditățile și apele ce se scurg prin mine, și a se avea nesce ore regulate pentru muncă. A avea o bună hrană și îndestulătoare. asemenea o îmbrăcăminte caldă și în bune condițiuni igienice.

Profesiuni, la cari să cere o putere pentru a lucra, precum: zidarii, cismarii, tâmplarii, croitorii, etc. Aceste profesiuni dau corpului și sănătăței omului mari folose; prin munca musculară corpul se desvoltă, pofta de mănăcare cresce, omul să nutresce și sănătatea lui infloresce.

Croitorii din cauza pozițiunei deosebite ce au. ședând neconținut jos, cu picioarele încrucișate și cu corpul plecat înainte, întotdeauna la croitori se observă o umflătură roșie, môle, de mărime variabilă, la partea din afară a gleznelor la picioare; asemenea se observă de desubtul peptului o cufundătură destul de mare, care provine din cauza încovoiării corpului înainte.

Aceste profesiuni trebuie să aibă o viață regulată, să mănăce la ore fixe, după ce lasă lucrul sara, să facă preumblări în aer liber cel puțin câte-o oră pe zi. În fie-care săptămână să ia câte o baie caldă preste tot

corpul, și mâncarea să fie cât se poate de hrănitore; asemenea trebuie să aibă o locuință bine aerisită și îmbrăcămintea să fie cât se poate de curată.

Profesiunea, care espune la o temperatură înaltă. Aceste profesii sunt foarte diferite, ele au de comun numai aceea, că espun pe indivizii ce lucrăză la un foc prea tare, precum sunt: fierarii, fabricanții de sticle, brutarii sau pitarii, etc.

Cea mai principală cauză de bôlă în aceste profesii, este trecerea repede dela o căldură mare la frig și umezală; aceste schimbări produc diferite bôle cum: guturaiul cu tuse, bronșita, reumatismul și chiar tuberculoza (oftica).

Regulele igienice sunt: să se ferescă foarte mult de schimbările repezi de temperatură și să se acopere bine cu o îmbrăcămintă căldurosă, când voesce a să depărta dela foc.

Să se ferescă de a bea apă multă, când se află lângă foc, precum și de beuturi spirtose (cum rachiul sau vinarsul) și a avea o hrană nutritivă și la ôre regulate. Asemenea se aibă o odihnă bună, să se culce sara de vreme și să se scôle de dimineță.

În această descriere am căutat pe cât a fost posibil se arăt mai mult profesiunile cele mai mult cunoscute între poporul nostru și acelea, cu care el se deprime mai mult; de aceea dar nu am pus și alte profesii, cari la noi nu sunt cunoscute. Într'un număr viitor vom mai vorbi ceva „Despre igiena bătrâneței“.

Dr. Elefterescu.

Una și alta.

Aventuri amorose în familia țarilor Rusiei. (Sfârșit.) Marele principe Alexe al Rusiei s'a amorisit la 1872 de ficia ministrului rusesc de finanțe de atunci și voia să o ia de nevastă. Tatăl său, țarul Alecsandru II. a demis din funcție pe ministru, ér pe marele principe Alexe l'a denumit de contra-admiral și i-a și dat însărcinarea să trecă în revistă flota staționată în golful dela Kronstadt. Marele principe, după o scenă violentă, ce s'a petrecut între el și părintele său, s'a dus la Kronstadt. El a fost salutat cu salve de tunuri și s'a imbarcat pe vaporul cu stindardul de admiral, să ție revista. Deodată însă marele principe observă, că flota este rămasă departe de vaporul său și că ei să depărtéză de Kronstadt.

Unde mergem? — întrebă el mirat pe căpitanul vaporului.

— Facem o călătorie în jurul pământului, — răspunse cu liniște căpitanul. — Alțeta Ta faci o călătorie de studiu. Astfel este îndrumarea ce am primit-o dela M. Sa țarul.

Marele principe a devenit furios, a început să amenințe, dar căpitanul tăcea cu obediență și mâna vaporul mai departe, ca principele să-și facă studiile sale. Astfel au scris și foile rusesci, că principele a plecat să facă studii, să învețe... să învețe a uita.

Călătoria acésta a ținut un an și jumătate. După ce s'a rentors marele principe acasă, țarul a fost informat, că fiul său éráș cercetéză familia fostului ministru de finanțe. Țarul atunci l'a denumit de șef al regimentelor de lacuțe, cari staționau la granițele Chinei. Și fiind-că să iviseră ceva incurcări în Asia, țarul i-a dispus ca imediat să plece la regimentele sale. Marele principe a plecat cu un vapor, preste oceanul Pacific, încunjurând America. El nu avea grabă, dar nici căpitanul corabiei. Astfel ei să opreau pe la mai tôte insulele și numai la dece luni delă plecare au sosit la

malurile Chinei. Aici căpitanul i-a spus, că dacă are voie, pot să se opréscă câteva luni prin porturile chinéze, ca să studieze mișcarea comercială...

Marele principe a primit bucuros acésta propoziție, sperând, că va căpăta ceva scire dela adorata sa din Europa. Și nu s'a înșelat în speranță. După ce petrecură prin China aprópe un an de zile, într'o zi a dat cu ochii de un cerșitor european, care să viri până aprópe de el și-și întinse mâna după milă. Principele, care era impresurat de spioni, a observat între degetele cerșitorului o ședulă. I-a dat un galbin și a luat ședula, neobservat de nimeni. Era o scrisóre dela ficia fostului ministru, în care acésta îi vestește, că a fost silită să se refugieze dimpreună cu familia ei în Geneva, de urgia despotică a țarului și aici îl așteptă. Cerșitorul era un némț, un aventurier sêrac, care pentru plată bună s'a rezolvat să caute pe marele principe în celalalt colț de lume.

A dóua zi întâlnindu-l principele tot în acelaș loc i-a dat o pungă de bani, în care era și o scrisóre pentru adorata sa.

Țarul n'a permis fiului său să vie în Europa până ce a erupt resbelul ruso-româno-turc. Ce s'a ales din amoresa sa nu să scie. Să scie însă, că marele principe nu s'a împăcat cu tatăl său nici odată și că s'a însurat târziu, la 10 ani după acésta aventură.

Anecdote.

Măgarul și căpél.

Moto: O tempora! O Moritz!

S'a întors coróna lunei, s'a întors cu capu 'n jos, Căci merg tôte din potrivă anapoda și pe dos. Înțeleg să veđi o vulpe, care să fie șirétă, Da' un măgar să-l veđi viclean, asta n'a fost nici odată. Seclul ăsta de lumină mare progres a făcut, Căci și un măgar acuma e ceva mai priceput. În vechime toți măgarii mâncău spini și polomidă, Ér acuma pot să mănăce fên, ovês, ba mămăligă. Mai de mult umblau pe munte, acum îi veđi și pe șes, Spuneți-mi acuma mie, nu e și asta progres? Ba prin circus să produce și distrage lume multă; Deci măgarul de acuma este și el vită cultă. Așa un măgar odată, ce páscea în câmp la érbă Vedënd un căpău cu sgardă, el cu iutele-l întrébă:

— „Ce-i cu tine mic căpău,

Ce-i legat de gătul têu?“

— Ce să fie? o curea,

Semn cam plătit darea mea;

Tu nu ai? E chiar mirare,

Ori tu nu plătești dór dare?

— Eu?! Ferescă Dumneđu,

Nice neam de neamul meu

Dare 'n veci nu vom plăti

De-om trăi cât vom trăi,

Dela noi dare nu cer

C'avem frați la minister.

Ploiesci, Octobree, 1894.

I. Cândea.

Moș Técă redivinus. Căpitanul esplică „răguteilor“ paragraful despre desertare:

— Cine desertéză, călcându-și jurământul depus pe stindard, dacă e prins, va fi pedepsit cu închisóre grea; în timp de resbel va fi impuscat. *Așa stă asta scris în „reglement“, așa o pretinde asta dreptatea omeńescă, dar desertatorul afară de acésta va avea nenumérate neacasuri și neplăceri și pe cealaltă lume.*

Cestiune deschisă.

Un trup ca tras prin inel, p^{er} castaniu, o guriță tocmai bună de sărutat, doi ochi albaștri ca cicórea, și dulci... dulci ca fericirea — etă descrierea în liniamente generale, ale acelei ființe organice, numita femeie, care a devenit m^{er} de c^{er}tă între mine și amicul meu, mi-a stricat odihna sufletului, m'a silit să-mi iau refugiu la colónele ospitale ale „Rândunicei“ și să molestez pe On. ei cetitori și cetitoare cu rugarea de a se face judecător preste mine, de a-mi veni în ajutor cu sfatul lor binevoitor și imparțial.

Am făcut-o ac^{es}ta, mai ales basându-m^e pe faptul, că fiind cestiunea pusă de mine în o afacere de dragoste, on. cetitori și cetitoare, cari mai toți au trecut în teorie sau în pracsă prin scóla dragostei, m^e vor sprijini cu atât mai călduros.

Înainte de ce a-și espune cestiunea însași, cred, că nu voi molesta prea mult, dacă spre ilustrarea ei voi enara un episod din viața mea sbuciumată.

Sunt numai câteva luni, de când după o absență de 6 ani am călcat éráși pe pământul nasterii mele, am rev^{ed}ut éráși acele locuri, de cari sunt legate atâtea suveniruri plăcute ale anilor de copilărie.

Numai șase ani sau strecurat pe scara vremii și totuși ce schimbare... Imi părea că m^e aflu în o altă lume cu totul nou^e. O lume mai plăcută, mai afabilă de cum era înainte cu 6 ani, când ca un biet student de liceu, t^{an}geam de pe o ți pe alta ne^băgat în samă de nimeni.

Și ce credeți, aveam eu de-a mulțami ac^{es}ta afabilitate, acest interes față de persóna mea, schimbărilor din acești 6 ani? D^{om}ne feresce!

Tot interes; tóte acele reproșuri dulci, mai ales din partea mamelor cu fete mari, că le-am p^{ar}ăsit și neglijat atâtea timp, nu-mi suna mie, ei titulei pompoze de doctor iuris și poziții sociale destul de înalte împreunate cu acea titulă.

Asta o sciam eu prea bine, și eram m^{and}ru, era órecum o satisfacție strălucită a suferințelor și umilirilor mele din trecut.

Dacă însă în orașul V... fetele erau, sau cel puțin mi se păreau amabile, trebuie se constat atâtea, că ele erau într'adev^{er} frumoșe.

Și nici nu e prin urmare de mirat, că în fine urmând legilor naturei și farmecului unor ochi albaștri, am căd^{ut} în cursele de aur ce mi se întindeau.

Începui a umbla pe la familia T... — a căror singură fiică a devenit idealul vieții mele — se 'ntelege la început mai rar, apoi tot mai des până ce devenii óspe de tóte zilele... Dar cu cât mergeam mai des cu atât crescea și patima mea, și din ce în ce simțeam mai mult, că fără ea nu pot trăi.

De altă parte diferite semne imi spuneau, că nici eu nu-i eram ei indiferent.

Astfel trecură zile și săptămâni, ér eu uitai de lumea întrégă, căci ce era lumea pe lângă fericirea mea.

Dar vai, cerul fericirii mele nu putea să rămâie tot senin, ei se iviră pe ei nori negrii, cari imi tulburară visul meu

... un vis misterios

Și blând din cale afară...

Și prea era de tot frumos

De-a trebuit să p^{er}ă. (Eminescu.)

Imprejurarea, carea s'a pus între mine și amorul meu e următoarea:

Intr'o ți, când făceam visita obicinuită la familia T... aflăi acolo un tiner înalt, serios, îmbrăcat elegant. Confus, cum sunt de regulă iuristii, m^e recomandai întinđindu-i mâna, fără a observa lacrimile de bucurie în ochii tin^{er}ului. Numai când simții căldura străngerii de mână și mi se aruncă emoționat în brațe, îl recunoscu... D^{om}ne ce schimbare... era amicul meu de copilărie, tovarășul jocurilor și bucuriilor mele copilăresci. Nu v^e voi osteni cu descrierea tuturor acelor sentimente, ce m'au cuprins în momentul acesta, acelor suniri din trecut, cari s'au redeșteptat în mine, când am rev^{ed}ut éráș un prietin vechiu și iubit.

Și ca să fiu scurt, v^e mărturisesc, că evenimentul acesta a fost cel mai fericit din viața mea, dar totodată a devenit mai târziu și urđitorul nefericirii mele.

În cur^{en}d a trebuit să aflu tristul și fatalul adev^{er}... că am devenit rivalul amicului meu. Am intrat în drepturile lui și i-am usurpat comóra sufletului lui... Și acum, când deoparte *amicitia adev^{er}ată* și dreptul de întietate m^e provócă să-i jertfesc *amorul*, ér de altă parte *inima*, amorul infocat, conștiința că este iubit, că poți să devii și să o faci și pe ea fericită, m^e provócă să-i jertfesc *amicitia*; acum, când m^e frământ și m^e sbucium fără a putea abđice nici de amor, nici de prietinie, imi iau libertatea să rog pe on. cetitori și cetitoare a „Rândunicei“, ca să-mi sară în ajutor cu sfatul lor și să m^e scótă din poziția ac^{es}ta critică, ar^{en}đându-mi calea cea adev^{er}ată.

Sorin.

Deslegarea g^{ac}iturerii din Nr. 18 al fóiei nóstre este următoarea:

Tótă-a mea viață îți fu ea închinată
Căci alt de cât iubirea-ți ea nu avu mai sfânt,
Căci tu ești încă astăzi dorința-mi neschimbată,
Și visu-mi cel din urmă aicea pe pământ.

Au deslegat-o corect următoarele d^{om}ne, domnișóre și domni: Lucretia Magda (Feneș), Minerva Cosma (Sibiu), Cornelia Pop (Tohanul-Vechiu), Victoria Roșca, Iosefina Marciac (Alba-Iulia), Hortensia Penciu (Zernești), Nicolau Popoviciu (B. Comloș), Nicolau Onciul (Toracul-Mare), Cornel Lengiel de Bagota, Enea Andrea (Blaș), Nicolae Onciul (Uzdin), Olimpia și Augusta Vladuțiu, Emiliu Cigarean, Mariți Bologna (toți din Turda), Sofia Cothișel (Certeje), Victoria Aron (Galați), Mărióra Chiorean (P. Cian), Cornelia și Lucretia Gotheaș (Baru-Mare), Cornelia Stoica (Seliște).

Premiul la sortare l'a c^{as}tigat domnișóra Minerva Cosma (Sibiu).

G^{ac}itură numerică

de Ioan C^{an}dea.

Din acești 14 numeri de câte patru, să se scóta suma 14:

4 4 4 4 4 4 4

4 4 4 4 4 4 4

Termiul de deslegare este până în 7/19 Novembre a. e.

Între abonenții, cari vor deslega-o corect să va sortă cartea întitulată „Medicina populară“ de Dr. C. D. Sever^{en}u.